

Carmen Firan

Umbra pierdută

roman

POLIROM
2018

Așpea în pauzele publicitare ale canalelor de știri, chinuit de întrebări, vinovat, sub imperiul spaimii, înconjurat de ziare, cu telefonul pe piept. Vorbise de câteva ori cu maică-sa, își sunase în România rude, foști prieteni ori colegi, dar nimeni nu părea să știe ori să înțeleagă prea multe. Și acolo domneau frica și confuzia.

Mai venea și Edi cu teoriile lui:

— Se bat serviciile secrete între ele. Au nevoie de victime ca să legitimizeze lovitura asta de stat și să preia puterea. Cine credeți că sunt teroriștii? Trupe speciale. Securiști, parașutiști, KGB-iști, lunetiști de-ai dictatorului. Zice că lua orfani, îi creștea sub pământ și îi antrena să-l păzească. N-aveau mamă, n-aveau tată, n-aveau Dumnezeu. El și nevastă-sa le erau și mamă, și tată, și Dumnezeu. Fanatici. Plus soldați de-ai lui Saddam. Teroriștii arabi aveau tabere de antrenament în Carpați. Ceaușescu și Saddam au fost ca frații.

În ajun de Crăciun toate televiziunile anunțau că vor da în direct procesul cuplului de dictatori Ceaușescu. Mimi făcuse tradiționalele sarmale și se așezaseră toți trei la masă în fața televizorului. Edi nu părea prea încântat. De Crăciunul ei nu-i păsa, iar Revoluția începuse să-i cadă greu. Mimi încerca să-l îmbuneze.

— Crezi că Fred ar putea să-și fumeze pipa aici?

— Aici unde?

— În sufragerie.

— Nici vorbă.

— Hai, măi, nici la Revoluție n-are voie?! Crezi c-o să ne arate procesul?

— Aici eu nu vreau fum. Slavă Domnului, că se va termina în curând și chestia asta! a bombănit Edi plictisit.

Fred a sărit de pe scaun și a dat sonorul mai tare. La emisiunea lui Larry King era invitat chiar Sebastian

Solomon, prezentat ca scriitor român disident, cunoscut în mediile literare din New York.

— Îl știi? I-a întrebato Mimi.

— Da, s-a eschivat Fred, deși nu am fost niciodată apropiați.

Solomon avea un pulover roșu sport și povestea degajat despre tirania lui Ceaușescu, înfometarea din ultimii ani și cenzura politică, dădea detalii picante despre tabieturile dictatorului, cu detașarea cinică a celui care a trăit departe de coșmar și își poate permite speculații pe gustul presei în căutare de senzational.

„Am trăit într-o lume absurdă. Nu e de mirare că avangarda și suprarealismul european au avut rădăcini în România. Sunt suficiente o țară latină și o dictatură pentru nașterea suprarealismului. Márquez a demonstrat-o cel mai bine.“

Larry King s-a amuzat și a promis că o să-l mai invite și altă dată.

— Uite, dom'ne, că ăsta a ajuns faimos! Ei, așa visez eu să ajungi tu, i-a spus Mimi nemaiputând să-și ascundă dezamăgirea că el încă zăcea undeva în Brooklyn la cheremul toanelor lui Edi, care oricum nu puneo preț pe nimic în afara diamantelor de pe strada 47, în timp ce alții, poate mai puțin buni decât Fred, își găsiseră în lumea asta un loc în față.

— Aici faimoși sunt numai actorii și cântăreții, s-a băgat și Edi în vorbă, dar l-au ignorat amândoi.

— De ce nu mi-ai vorbit niciodată de Solomon ăsta? Și, dacă e aici, de ce nu te duci să-l vezi? Pare bine înfipt. Și e și bărbat bine pe deasupra.

— Idealul tău de bărbat, nu?

— Iubitule, nu fi rău, a protestat Mimi cu voce moale. Tu îi vei depăși pe toți.

Edi i-a privit înțelegător și a zâmbit cât a putut el de prietenos, iar pe Fred l-a trecut un fior rece pe spate. Întrezărise o sclipire de ironie în privirea vărului său.

Tocmai când terminaseră sarmalele, pe care Mimi le făcuse din carne de curcan să poată mânca și Edi, la televizor se anunța că cei doi dictatori fuseseră condamnați la moarte pentru sabotarea economiei naționale și genocid. Un pluton constituit pe loc îi executase deja. Totul fusese înregistrat pe casetă video și în curând toată lumea o putea viziona pe micile ecrane.

Simulacrul de proces decursese rapid, în mai puțin de o oră. Apoi doi soldați i-au ridicat în picioare, a fost citit verdictul de condamnare la moarte, le-au fost legate mâinile la spate, au fost scoși în curtea unității militare unde fuseseră ținuți ostatici și duși la zid.

— Arată ca doi bătrâni prăpădiți, a comentat Mimi.

— Să nu ne înduioșăm prea tare. Niște ticăloși, i-a răspuns Edi.

— Dar cel puțin sunt demni, a insistat Mimi.

— Sunt paranoici, nu demni. Nu le vine să creadă că vor fi omorâți, nu vă dați seama? Cum să le facă asta poporul iubit?

— Cred că Edi are dreptate, a mormăit Fred. Par niște bătrâni speriați care însă ar mânca jăratec în secunda imediat următoare dacă prin vreo minune și-ar recăpăta puterea. Iar răzbunarea lor ar fi teribilă. E poate odios, o să urle iar toată lumea că suntem barbari, dar nu văd altă soluție decât să fie omorâți cât mai repede.

Ceaușescu intona *Internaționala*. „Ce faceți, mări copiii? V-am fost ca o mamă”, le spunea nevastă-sa tinerilor soldați care își încărcau armele cu priviri pline de ură și care abia așteptau să tragă în părinții iubiți. Nu au acceptat să fie legați la ochi. Plutonul aproape că nu a mai așteptat ordinul „Foc!”. În trupurile lor au fost

descărcate imediat zeci de gloanțe. Au căzut pe ciment, cu trupurile chircite ciuruite și sângele șiroindu-le din cap.

Imaginile erau sinistre. Lui Mimi i se făcuse greață. Fred nu era capabil de nicio reacție. Îi era rușine, milă, groază, era și obscen de bucuros, și umilit de cruzimea cu care se acționase. Rămăsese ținut pe scaun, privind în gol. Istoria colecționa falși eroi și crime pentru a-și justifica salturile dintr-o farsă în alta.

Mulți dintre cei care le cântaseră Ceaușeștilor bucuroși prohodul aveau să descopere după un timp că cei care vor prelua puterea vor începe să-i imite și să le semene la adăpostul capitalismului sălbatec în formare, că schimbările pe care le așteptau mai aveau mult până să se facă simțite și că șirul generațiilor de sacrificiu nu se încheiase încă. Doar că vor fi prea epuizați, prea plini de lehamite pentru o altă revoluție. Chiar dacă Edi ar avea dreptate și jocurile fuseseră aranjate, cu prețul victimelor inocente, până la urmă contează rezultatul: căzuse comunismul. Da, ca la un meci de fotbal, important e scorul, rezultatul final. Nimeni nu va mai ține minte câți au fost faultați, eliminați, câte ofsaiduri și câte ratări...

Mimi stătea în ușa, indecisă ce ton să adopte.

— Mâncărurile de Crăciun cad greu, a șoptit cercetând fața lui Fred, încruntată și rece. Poate vrei să ieșim să ne plimbăm puțin?

— I-au împușcat, acum ce mai vreți?! O să se fâsâie totul și vor reîntra în normal. Gata, s-a terminat, duceți-vă la culcare, le-a spus Edi și a intrat în baie cu o grimasă care putea însemna orice.

Mimi a strâns masa, iar Fred a ieșit să se plimbe singur. Pentru prima oară a regretat că renunțase la țigări, ar fi avut acum nevoie de ceva mai puternic

decât pipa. Vântul rece îi înroșea și mai mult ochii. Se simțea suspendat la mare înălțime deasupra unei lumi care își schimba cu repeziciune relieful, culorile, ordinea. Ce căuta el de fapt acolo? Nu simțea nicio legătură cu locul acela, cu oamenii aceia de ceară pe care îi vedea plecând sau întorcându-se de la lucru, mișcându-se mereu cu un scop, tăcuți și serioși, evitând să se privească unii pe alții în ochi și scuzându-se de fiecare dată când s-ar fi atins din greșeală.

Avea senzația că viața încetase să-i mai aparțină întru totul. Se simțea ca un sertar deschis în stradă, dar al cărui conținut nu interesa pe nimeni. Trăia un provizorat în pericol de a se permanentiza, cu toate jumătățile lui de măsură și lucrurile oprite din creștere. Cum ar fi să nu poți trage aer în piept până la capăt. Să mergi pe vârfuri pentru a nu-ți trezi vocile interioare care îți spun că nu mai ești tu stăpânul propriului tău teritoriu.

Dacă în cei doi ani petrecuți la Paris știuse clar că se afla în exil, aici nu se simțea nici străin, dar nici acasă. Stația terminus de care vorbea Mimi nu închidea drumul, îl ridica deasupra unor intersecții de unde teoretic o puteai lua în orice direcție. Doar că traficul infernal îți paraliza mișcările, zgomotele îți acopereau dorința abia șoptită de teamă că în aglomerație poți ușor să alegi calca greșită. Care era calca? Odată i se păruse că o vede, acum băjbăia prins în firele pe care tot el le înnodase.

Când s-a întors, Mimi adormise pe locul lui pentru a-l simți când se va pune în pat. Umerii ei dezveliți, părul răvășit pe pernă, mirosul acru al respirației ar fi fost certitudinea de care avea nevoie. Ar fi acceptat ea oare să lase baltă drumul ăsta care părea să nu ducă niciunde și să se întoarcă în România cu el? Căzuse

dictatura, aveau acolo o casă frumoasă, pe maică-sa, care abia îl aștepta înapoi, prieteni, prestigiu, cititori, calea frumos pavată și până și eternitatea asigurată. El în engleză nu va scrie oricum niciodată. La ce bun toată zbaterea asta pe uscat, de ce să-și înfrunte destinul, să schimbe liniștea și siguranța pe incertitudini și anxietăți? S-ar întoarce într-o țară nouă cu o aură nouă după sejurul în Paris și New York, ar fi mai prolific și ar străluci mai mult ca înainte. În fond, era un răsfățat al sorții, de ce să și-o provoace? Încă mai putea opri avalanșa care îi luase cu ea și îi târa bezmetic la vale. În București îi așteptau patul făcut și masa pusă. Și probabil câțiva reporteri la aeroport. Mimi și-ar putea deschide o școală de balet particulară. Ce-ar fi s-o trezească și s-o întrebe chiar acum?

Storurile rămăseseră ridicate și lumina firavă de la becurile din stradă se prelingea pe lângă biroul vechi, se înfășura de piciorul patului și se oprea în șifonierul demodat al lui Edi în care acum zăceau claie peste grămadă lucrurile lor cărate de pe un continent pe altul. Camera părea și mai mică în întuneric, și mai rece, simți o gheară în inimă, nimic nu era al lui acolo, nu-și recunoscă nici umbra înghesuită pe un perete străin.

Mimi i-a simțit prezența și s-a întors cu spatele, gemând ușor ca un copil care visează ce nu-i place. A privit-o pentru prima oară cu frică. Nici Mimi nu mai părea toată a lui. S-a strecurat sub cuvertură, a împins-o ușor la o parte, dar ea nici n-a simțit, avea un somn sănătos, iar el n-a îndrăznit să i-l tulbure.

Curând, cuvintele lui Edi s-au arătat providențiale. Presa americană avea să se îndrepte de a doua zi spre noul conflict declanșat în Canalul Panama, iar România,